Valiokunnan lausunto YmVL 8/2017 vp– U 28/2017 vp

Ympäristövaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (RoHS-direktiivin muutos)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (RoHS-direktiivin muutos) (U 28/2017 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- neuvotteleva virkamies Else Peuranen, ympäristöministeriö

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Ehdotuksella sallittaisiin eräiden sähkö- ja elektroniikkalaitteiden jälleenmyynti ja korjaaminen varaosilla, vaikka laitteet, niiden liitäntäjohdot ja varaosat eivät täyttäisikään RoHS-direktiivin vaatimuksia. Vapautus tiettyjä vaarallisia aineita koskevista rajoituksista koskisi jälleen myytäviä terveydenhuollon sähkö- ja elektroniikkalaitteita, tarkkailu- ja valvontalaitteita sekä 22. heinäkuuta 2019 soveltamisalaan lisättäviä sähkö- ja elektroniikkalaitteita. Vapautus koskisi myös viimeksi mainittujen laitteiden varaosia. Nykyisin jälleenmyyntikielto koskee terveydenhuollon sähkö- ja elektroniikkalaitteita, tarkkailu- ja valvontalaitteita sekä 22. heinäkuuta 2019 soveltamisalaan lisättäviä sähkö- ja elektroniikkalaitteita.

Direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle rajattaisiin pilliurut ja vetomoottorilla varustetut liikkuvat työkoneet. Soveltamisalasta on jo rajattu ulos sellaiset liikkuvat työkoneet, joissa on mukana teholähde. Komissio ehdottaa myös rajoitettujen aineiden käyttökiellosta myönnettävien poikkeusten enimmäiskestoksi viittä vuotta sähkö- ja elektroniikkalaitteille, jotka tulevat RoHS-direktiivin soveltamisalan piiriin 22. heinäkuuta 2019. Ehdotuksella poistettaisiin komissiolle annettu aikaraja tehdä päätös hakemuksesta poikkeuksen uusimiseksi viimeistään 6 kuukautta ennen voimassa olevan poikkeuksen voimassaolon päättymistä. Komissio katsoo, ettei se käytän-

nössä pysty noudattamaan annettua aikarajaa. Direktiivin muutokset olisi pantava täytäntöön jäsenvaltioissa 10 kuukautta niiden voimaantulon jälkeen.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää ehdotettua oikeusperustaa (SEUT 114 artikla) asianmukaisena. Valtioneuvoston arvion mukaan direktiiviehdotus on myös toissijaisuusperiaatteen mukainen, sillä ehdotuksella korjataan ongelmia, jotka johtuvat RoHS-direktiivin soveltamisalan ja siihen liittyvien säännösten nykyisestä oikeudellisesta muotoilusta. Ongelmat voidaan poistaa ainoastaan EU:n tason ratkaisulla, sillä säännökset, joilla rajoitetaan vaarallisten aineiden käyttöä EU:n markkinoille saatettavissa sähkö- ja elektroniikkalaitteissa, vaikuttavat suoraan EU:n sisämarkkinoihin, eikä niitä voida laatia jäsenvaltioiden tasolla ilman häiriöitä.

Valtioneuvosto pitää ehdotuksen tavoitteita kannatettavina, sillä nykyisten sähkö- ja elektroniikkalaitteiden korjaaminen ja käyttöiän pidentäminen säästää luonnonvaroja ja ympäristöä. Laitteiden uudelleenkäytöllä ehkäistään jätteen syntymistä, mikä on jätelain (646/2011) etusijajärjestyksessä ensimmäisenä. Lisäksi korjattujen ja käytettyjen laitteiden hankinnoissa säästetään kustannuksissa, millä on merkitystä erityisesti kalliimpien laitteiden kohdalla (esimerkiksi eräät terveydenhuollon laitteet ja tutkimuslaitteet, kuten elektronimikroskoopit). Valtioneuvosto kannattaa myös ehdotuksia rajata pilliurut ja vetomoottorilla varustetut työkoneet RoHS-direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle sekä poikkeuksille annettavaa enimmäiskestoa. Valtioneuvosto voi myös hyväksyä poikkeusten hakumenettelyyn ehdotetut muutokset.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta yhtyen valtioneuvoston kantaan pitää ehdotusta kannatettavana. RoHS-direktiivin muutosehdotuksella komissio toteuttaa vuonna 2016 julkaisemassaan ns. kiertotalouspaketissa peräänkuulutettuja toimia kiertotaloutta haittaavien hallinnollisten esteiden purkamiseksi sähkö- ja elektroniikkalaitteiden osalta. Komission arvion mukaan ehdotetulla nykyisin käytössä olevien laitteiden käyttöiän pidentämisellä voidaan säästää energiaa ja raaka-aineita ja välttää EU-maissa vaarallisen jätteen syntymistä yli 3 000 tonnin verran vuodessa.

Valiokunta korostaa, että tällä hetkellä moni voimassaoleva EU:n säädös jopa suorastaan estää kiertotalouden tavoitteiden mukaisen toiminnan. RoHS-direktiivin tarkistamisen ohella on tärkeää pyrkiä laajasti muuttamaan olemassaolevaa sääntelyä osaltaan kiertotalouden tavoitteita tukevaksi. Sääntelykokonaisuuden tulisi tukea kiertotaloutta, jossa jätettä ei synny tai syntyy mahdollisimman vähän ja vanhat tuotteet ovat korjattavissa ja kierrätettävissä.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Ympäristövaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Valiokunnan lausunto YmVL 8/2017 vp

Helsingissä 21.4.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Satu Hassi vihr
varapuheenjohtaja Silvia Modig vas
jäsen Tiina Elovaara ps
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Sari Multala kok
jäsen Riitta Myller sd
jäsen Martti Mölsä ps
jäsen Saara-Sofia Sirén kok
jäsen Ari Torniainen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos